

Sınıf İkliminin Öğrencilerin Eğitimsel Başarıları Üzerindeki Etkisi

The Effect of Classroom Climate on The Educational Successes of Students

İsmail BAŞTEPE

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Bölümü
ibastepe@agri.edu.tr

ÖZET

Etkili okul ve sınıf iklimi araştırma bulguları, sınıf ikliminin öğrencilerin eğitimsel başarılarını doğrudan etkileyen önemli bir etken olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, önce "Sınıf" ve "İklim" kavramları açıklanmış daha sonra olumlu ve olumsuz sınıf iklimlerinin nitelikleri vurgulanarak, bu iklim türlerinin öğrencilerin eğitimsel başarılarını olumlu veya olumsuz yönde nasıl etkilediği açıklanmaya çalışılmıştır. Çalışmanın sonunda ise konu ile ilgili görüş ve önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf, İklim, Olumlu sınıf iklimi, Olumsuz sınıf iklimi

ABSTRACT

The aim of this study is to produce how classroom climate effects students' educational successes. The findings of researches of effective school and classroom climate show that classroom climate is an important agent which effects the educational successes of students directly. Therefore at first the terms of "Class" and "Climate" were explained. Then it was tried to emphasize how those classroom climates effect the educational successes of students positively or negatively by explaining the quality of positive and negative classroom climate. At the end of the study some suggestions and opinions about the subject were given.

Keywords: Class, Climate, Positive classroom climate, Negative classroom climate

Giriş

Özgün bir toplumsal sistem olan okulun temel amacı genç kuşakları eğitmektir (Aydın,1991,170). Ballantai'e (1995) göre ise okul genç kuşaklara temel görev ve haklarını öğreterek onları toplumsallaştırır, bireylere gereksinim duydukları bilgi, beceri ve tutumları kazandırarak onların ekonomideki yerlerini almalarını sağlar. Okul bilgiyi üretir, yayar ve böylece toplumsal değişme ve gelişmeyi sağlar (Akt: Pehlivan, 1997, 83).

Bireyin eğitimsel, kültürel, toplumsal, ekonomik ve siyasal gelişimi konusunda önemli görevler üstlenen okulun bu görevlerini üst düzeyde

gerçekleştirebilmesi, başarılı ve etkili olmasına bağlıdır. Okulun başarı düzeyi ise sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin eğitimsel başarılarıyla belirlenir. Öğrencilerin gelişimini ve eğitimsel başarılarını olumlu ya da olumsuz yönde etkileyen pek çok sayıda etken vardır. Sınıf iklimi de öğrencilerin gelişimini ve eğitimsel başarılarını olumlu ya da olumsuz yönde etkileyen temel etkenlerden birisidir. Olumlu sınıf iklimi; öğrencinin eğitimsel başarısını ve öğrenci gelişimini büyük ölçüde destekler nitelikte olmasına rağmen, olumsuz sınıf iklimi ise öğrencinin eğitimsel başarısını ve öğrenci gelişimini engeller niteliktedir. Etkili okul ve sınıf iklimi araştırmalarının bulguları, başarılı ve etkili okulların eğitimi destekleyici olumlu sınıf iklimine, başarısız ve etkisiz okulların ise katı disiplinin var olduğu eğitimi desteklemeyen olumsuz sınıf iklimine sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Sınıf

Eğitim-öğretim yazın alanında 'sınıf' kavramı iki anlamda kullanılmaktadır; Birinci anlamı insan boyutunu belirtirken, ikinci anlamı ise fiziksel bir öğrenme alanını vurgulamaktadır. Sınıf kavramının bu iki anlamını dikkate alan bazı yazar ve eğitimciler sınıfı farklı yönleriyle ele almışlardır. Sınıf aynı eğitimsel amaca sahip olan öğrencilerin oluşturduğu bir gruptur (Thelen ve Schmuck, 2001,27). Sınıf, okulun bir alt sistemidir. Sınıf; yaş, bilgi düzeyi ve aynı eğitim gereksinimi gibi benzer özelliklere sahip olan öğrencilerin oluşturduğu bir gruptur. Sınıf, öğrencinin yakın çevresini oluşturur bu bakımdan öğrencinin hem olumlu hem de olumsuz davranışlarının güdüleyicisi durumundadır (Başar, 2004, 6 -13). Sınıf, eğitim-öğretim etkinliklerinin ortak bir yaşama alanıdır (Aydın, 1993, 2). Sınıf aynı zamanda, öğrencilerle öğretmenlerin, eğitsel amaçlara ulaşabilmek için, kendilerinde var olan çeşitli iletişim araçlarıyla sağladıkları bilgi ve yaşantıları uygun bir düzenlemeyle paylaştıkları bir ortamdır (Başar, 2004, 80).

Sınıf, eğitim-öğretim etkinliklerinin yer aldığı özel bir çevredir. Sınıfı oluşturan fiziksel düzenlemeler, psikolojik durumlar ve öğrencilerin duyuş ve değerlendirmelerini etkileyen toplumsal ve kültürel öğelerin etkileşim alanı olan sınıf ortamı, bir sınıfı diğer sınıflardan ayıran özelliklerin tamamıdır. Dolayısıyla her sınıf bir diğerinden farklıdır (Özden,1996, 38).

Sınıf İklimi

1960'lardan beri 'iklim' kavramı, toplum kuramcıları, araştırmacılar

ve uygulamacılar için çağdaş bir ilgi alanı olmuştur. Ancak en çok tartışılan konulardan biri olmasına rağmen en az anlaşılan kavramlardan birisidir. İklim; örgüt kültürü, örgüt psikolojisi, kurum kişiliği, çevre, atmosfer, hava ve davranış ortamı gibi kavramlarla açıklanmaya çalışılmıştır. Taguri (1968) ise iklim kavramının birey ve küme davranışlarını anlatması yönünden diğer kavramlardan farklı olduğunu belirtmiş ve iklim kavramının gerçek anlamını kazanmasında öncülük etmiştir (Akt:Ertekin,1978, 1).

Sınıf iklimi ise sınıf ortamının bir yansımasıdır (Özden, 1996, 39). Her sınıfın sınıf ortamı diğerlerinden farklı olduğundan dolayı, sınıf ikliminin bu değişkenleri de her sınıf için farklıdır. Bu yüzden aynı okul içinde bulunsalar bile her sınıf bir diğerinden farklıdır. Her sınıfın bir niteliği ve farklı bir iklimi vardır. Sınıf iklimini oluşturan bu ve benzeri değişkenler öğrencilerin öğrenme düzeylerini olumlu ya da olumsuz yönde etkilemektedir. Pozitif yöndeki olumlu sınıf ikliminin değişkenleri öğrencinin eğitimsel başarılarını artırırken, negatif yöndeki olumsuz sınıf iklimi değişkenleri de öğrencinin eğitimsel başarılarını azaltmaktadır.

'Sınıf iklimi' kavramı ilk olarak 1974 yılında Moos (1979) tarafından kullanılmıştır. Moos bu kavramı, öğrencilerin eğitimsel ve toplumsal gelişmelerini sağlayacak bilgi, beceri, tutum ve davranışların öğrenme çevresi olan sınıfın temel özelliklerinden biri olarak açıklamaktadır (Moos, 1979, 48). Kohn (1996)'da sınıf iklimini; sınıfı oluşturan öğrencilerin kendi aralarındaki ve öğretmenler ile öğrenciler arasındaki etkileşim örüntüsünü algılamasıyla işlerlik kazanan, göreceli olarak süreklilik gösteren, sınıfın bir niteliği olarak tanımlamaktadır (Akt: Dönmez, 2010, 50). Pauly (1991)' e göre, öğrencinin eğitimsel başarısının önemli değişkenlerinden birisi, sınıf yönetimidir. Brophy (1988), Harris (1991) ve Chiang (1991: 2001)'a göre ise etkili bir eğitimin değişkenleri arasında en çok yer kapsayanlar, sınıf yönetimine ilişkin özelliklerdir. Etkileşim düzeni, iyi ilişkiler, öğrenci katılımı, örgütlenme, davranış düzeni gibi özellikler yanında, sınıf iklimi değişkeni de önemli bir yer tutmaktadır. Sınıf iklimi; bir öğrenme çevresi olarak tanımlanan sınıfın temel bir niteliği olarak tanımlanmaktadır. Sınıf iklimi hem öğrenciler hem de öğretmenler için çok önemlidir. Olumlu bir sınıf iklimi geliştirmede en önemli görev öğretmenlerindir. Çünkü olumlu bir sınıf iklimi olmadan hiçbir öğretmen etkili öğretme yapamaz. Sınıflar toplumsal ortamlardır. Öğretme ve öğrenme, öğretmen ve öğrenciler arasındaki sosyal etkileşimle ortaya çıkar. Çok yönlü ve

karmaşık bir süreç olan öğretme ve öğrenme, sürece katılan her birey tarafından etkilenir. Öğretmenler ile öğrenciler ve öğrencilerin birbirleri arasındaki ilişki ve etkileşimler yan yana çalıştıkça sınıfın grup sürecini oluşturur. Sınıf iklimi ise öğrencilerin öğretmenleri ve birbirleriyle etkileşimleri, sınıfa karşı davranışsal tepkileri, kendi algıları, güdüsel doyum ve korkularından oluşur (Akt: Başar, 2004, 6).

Olumlu ve olumsuz sınıf iklimi

Olumlu bir sınıf ikliminin oluşturulmasında rol oynayan en önemli öge öğretmendir (Turan, 2010, 4). Bu sorumluluğun bilincinde olan etkili öğretmenler sürekli olarak öğrencilerin öğrenme düzeylerini maksimum düzeye çıkaracak olumlu bir sınıf iklimi yaratmaya çabalamaktadırlar. Çünkü pozitif öğrenmeyi sağlayan olumlu bir sınıf ikliminde, kendilerini fiziksel, duygusal, zihinsel ve psikolojik olarak güven içinde hisseden öğrencilerin öğrenmeye karşı ilgileri artmakta ve öğrenme düzeyleri önemli ölçüde artmakta ve dolayısıyla eğitimsel başarı düzeyleri yükselmektedir. Olumsuz bir sınıf ikliminin de ise öğrenciler kendilerini fiziksel, zihinsel, duygusal ve psikolojik olarak rahatsız ve güvensizlik içinde hissettikleri için öğrenmeye odaklanamamaktadırlar. Öğrenmeye karşı ilgileri azalmakta ve öğrenme düzeyleri düşmektedir. Öğrencilerin, öğretmenleri ve arkadaşları tarafından desteklendiği, saygı duyulduklarını hissettikleri, arkadaşları ile etkili bir iletişim ve etkileşim içinde bulunmaktan hoşlandıkları ve öğrenmeye özendirilecek şekilde yapılandırılan bir sınıfın olumlu sınıf iklimini yansıttığı, bu özellikleri yansıtmayan sınıfın ise olumsuz sınıf iklimine sahip olduğu varsayılmaktadır.

Etkili okul ve sınıf iklimi araştırma bulgularına göre, pozitif sınıf iklimi ve negatif sınıf iklimi diye adlandırılan iki dominant iklim türü vardır. Bu iki sınıf ikliminin temel özellikleri incelendiğinde, bunların birbirine zıt özellikler gösterdikleri anlaşılmaktadır.

Pozitif (olumlu) sınıf iklimi; mutlu, arkadaşça, samimi(içten), sıcak, işbirliğine dayalı, gevşek mutluluk vericidir.

Negatif(olumsuz) sınıf iklimi; yarışmaya dayalı, kararsız, cesaret kırıcı, gergin, düşmanca, katı(sert) ve soğuktur. Anlaşıldığı gibi, olumlu sınıf ikliminin, öğrencilere kendilerini tanıma, öğretmenleri ve arkadaşlar ile olumlu, açık bir iletişime ve etkileşime sahip olmayı ve onlara öğrenme isteği kazandırmasına rağmen,, olumsuz sınıf iklimi ise, öğrencilere kendilerine yabancılaşmayı, öğretmen ve arkadaşlarıyla iyi ve açık bir etkileşim ve iletişime sahip olmamayı ve öğrenmeye karşı

isteksizliği kazandırmaktadır. Sınıf ikliminin oluşmasında katkısı olan birçok etken vardır. Bu etkenlerden en önemli olanların başında öğretmen ve öğrenciler gelmektedir. Sınıf ikliminin niteliğinin, büyük ölçüde öğretmen ve sınıftaki öğrencilerin kültürleri, tutumları, davranışları, ilişki ve etkileşim biçimleri vasıtasıyla şekillendiği görülmektedir (Kruger ve Van Schallawyk ,1997, 86).

Öğrenci, eğitim kurumu olan okulun varlık nedenidir. Öğretmen ve arkadaşları ile açık ve samimi iletişim ve etkileşimden yoksun, eğitimden büyük beklentisi olmayan gergin ve içe dönük öğrenciler sınıftaki diğer öğrencilere negatif etki ederek sınıftaki öğretme ve öğrenme iklimini olumsuz yönde etkilemektedirler. Disiplin ve öğrenmede motivasyonu az olan bu öğrencilerin derse devamları ve derse katılımlarının düşük olması dersin akışını bozmakta ve grup çalışmalarında uyumsuz ve verimsiz tutum ve davranışlarıyla sınıf iklimini olumsuz yönde etkilemektedirler (Kruger ve Van Schallawyk ,1997, 87).

Öğretmen, öğrenme ve öğretme süreçlerinde temel kaynaktır (Alkan, 1979, 73). Eğitimin kalitesini yükseltecek en geçerli ve etkili araç, kendi alanında yeterliliği, yeteneği ve iletişim becerisi üst düzeyde olan öğretmendir. Çünkü yetersiz, etkisiz ve düşük performanslı öğretmen; eğitimin amaçlarını gerçekleştirmede, öğretim yöntem ve tekniklerini oluşturmada, eğitim teknolojisini kullanma yeteneğinde, öğrencileri öğrenmeye güdülemede, öğretim becerisi ve bilgisini kullanma alanlarında zayıflıklar içerisindedir (Chapman ve Carrier, 1990, 3-8).

Öğretmenin kişiliği, öğretim ve yönetim liderliği, öğretim yöntemleri, ölçme ve değerlendirme biçimi, öğrencilere karşı tutum ve davranışları, öğrencileri öğrenmeye yönlendirişi, öğrencilerle iletişim ve etkileşim yoğunluğu sınıf ikliminin niteliğini olumlu veya olumsuz yönde etkilemektedir.

Üst düzeyde sınıf yönetimine sahip olan, sınıfta etkili ve verimli bir eğitim - öğretim ortamı sağlayan, ders süresini etkili kullanan, öğretirken öğrenciye yönelik farklı öğretim yöntemleri uygulayan, öğrencilerin düşünme, soru sorma ve problem çözme yeteneklerini geliştirmeye özen gösteren ve öğrencileriyle sıcak, yakından ve sürekli etkileşim içerisinde bulunan demokratik yönetim biçimine sahip etkili öğretmen, sınıfta öğrenmeye dönük olumlu bir sınıf iklimi oluşturur (Creemers,1990,63). Bunun sonucu olarak, öğrenmeyi destekleyen olumlu sınıf iklimine sahip sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin

eğitimsel başarıları önemli düzeyde artar.

Eğitim-öğretimin, öğretmen ile öğrenci arasında gerçekleşen bir etkileşim olduğunu vurgulayan Witziers (1992), öğrenmeye dönük pozitif iklime sahip sınıflarda öğretmenin, öğrencileri başarılı olmaya güdülediğini, öğrencilerin eğitimsel başarılarını artıracak etkili ödüllendirme ve öğretim yöntemleri uyguladığını vurgulamaktadır. Yüksek öğrenci başarısının öğretilerde de yüksek düzeyde bir mesleki doyum sağladığını ve dolayısıyla sınıfta öğrenmeye dönük pozitif bir iklim geliştiremeyen öğretmenin ise eğitimde öğrenci başarısını artıramadığını ve mesleki doyum sağlayamadığını belirtmektedir (Witziers,1992,82).

Uzun yıllar öğretmenlerin tutum, davranış, sınıf yönetimi ve öğrencileriyle etkileşim biçimlerini inceleyen Moore (1989), başlıca üç tür öğretmenin varlığını vurgulamıştır.

Bunlar; a. Otoriter, b. İlgisiz ve c. Demokratiktir (Moore,1989,196). Otokratik ve ilgisiz öğretmenlerin sınıflarında öğrenmeyi ve eğitimsel başarıyı desteklemeyen olumsuz bir sınıf iklimi gözlenirken, demokratik öğretmenin sınıfında ise öğrenmeyi artıran, eğitimsel başarıyı sağlayan pozitif bir sınıf iklimi gözlenmektedir (Stringfield ve Teddlie,1988,43). Sessizliği ve ders düzenini sağlamak için eylem ve söylemleriyle şiddete başvurarak, öğrencileri sindirip korkutarak sınıfta olumsuz ve gerilimli bir hava oluşturan otokratik öğretmen, öğrencilerin derse katılma ve soru sorma cesaretlerini kırarak kendilerini ifade etmelerini de engeller. Pedagojik formasyonu ve öğretim becerisi sınırlı olan otokratik öğretmen, sınıfın olumsuz bir iklime sahip olmasına neden olmaktadır. Bu negatif sınıf ikliminde, öğrenciler kendilerini güven içinde hissedemedikleri için öğrenmeye odaklanamamakta ve öğrenmeye karşı ilgileri azalmaktadır. Bu nedenle otokratik bir öğretmenin sınıfında öğrencilerin eğitimsel başarıları düşük düzeyde olmaktadır.

Sınıf bir öğrenme ve öğretme alanıdır. Bu öğrenme ve öğretme alanının etkili ve verimli olması öğrenme düzeyini artırır, etkisiz ve verimsiz olması ise öğrenme düzeyini azaltır. Öğrenciler sadece öğrenmeye dönük olumlu sınıf iklimine sahip sınıflarda akademik başarılarını yükseltebilirler. Sınıf içi iletişim ve etkileşimin doğru, açık ve akıcı, öğretmen ve öğrenciler arasında sevgi, saygı ve arkadaşlığın üst düzeyde, eğitimsel beklentilerin hem öğretmen hem de öğrenciler açısından önemli, eğitimsel uygulama ve yöntemler öğrencilerin

eğitimsel gelişimlerini destekler yönde olduğunda ve sınıftaki öğretmen ve öğrenciler arasındaki anlaşmazlık ve çatışmalar olumlu, yapıcı ve barış içinde çözümlendiğinde sınıfta olumlu sınıf iklimi sağlanmış olur (Schmuck,R ve Schmuck P, 2001, 34-65).

Olumlu bir sınıf iklimi yaratmak bir öğretmenin en önemli görevlerinden birisidir. Olumlu bir sınıf iklimi geliştiren etkili bir öğretmen; öğrencilerle sevgi ve saygıya dayalı yakın bir iletişim ve etkileşim içindedir. Öğrencilerin farklılıklarının bilincindedir. Öğrencileri öğrenmeye güdüler. Öğrencilerin farklı eğitimsel ilgi ve gereksinimlerini dikkate alır. Öğrencilerin derse katılımlarını sağlamak için farklı öğretim yöntemleri kullanır. Pasif öğrencinin derse hangi noktada katkı yapabileceğini kestirerek, öğrencinin derse katılımını sağlar. Böylece öğrenci derse olumlu katkıda bulunduğu için hem özgüven kazanır hem de öğretmeni ve arkadaşları tarafından takdir edilir. Sınıfta öğrenmeyi artırmanın önemli etkenlerinden biriside ödüllendirme dir. Olumlu ve öğrenmeyi artırmayı hedefleyen öğretmen; öğrencilerin derse katılımlarını, ders başarılarını ve her türlü olumlu tutum ve davranışlarını çeşitli şekillerde ödüllendirir. Öğretmenin bu tutumu öğrencileri mutlu eder. Ödüllendirme, hem sınıfta olumlu bir sınıf iklimi oluşmasına hem de öğrenciyi daha çok öğrenmeye ve başarılı olmaya güdüler.

Sonuç ve Öneriler

Eğitimin bireyin kendini gerçekleştirmesi ve toplum kalkınması konusundaki önemi ve işlevleri daha iyi anlaşıldıkça, eğitimin önemi ve eğitimden beklentilerde artmaktadır. Bu durumda gözler ve dikkatler eğitimin verildiği okullara ve sınıflara çevrilmiş durumdadır. Sınıf, eğitim-öğretim sisteminin en küçük alt sistemi durumundadır ve eğitimsel etkinlikler sınıfta gerçekleştirilmektedir. Çünkü sınıf, öğrenciyle öğretmenin bir araya geldikleri ve eğitim-öğretim etkinliklerinin gerçekleştirildiği temel öğrenme ve öğretme alanıdır. Bu yüzden sınıfta gerçekleştirilen eğitimin kalitesi, öğrenmeye etki eden temel etkenlerin neler olduğu ve eğitim etkinliklerinin ne düzeyde gerçekleştirildiği, eğitim yetkililerin ve ailelerin üzerinde önemle durdukları bir konu haline gelmiştir. Eğitimin kalitesine ve öğrencinin eğitimsel başarısına olumlu ya da olumsuz yönde etki eden temel etkenlerden birisi de sınıf iklimidir.

Ülkemizde eğitim-öğretim düzeyinin düşük olmasının nedenlerinden birisinin de eğitim sistemimizde yer alan her düzeydeki okullarımızın

büyük bir bölümünün öğrenci gelişimini ve eğitimsel başarıyı gerçekleştiremeyen olumsuz sınıf iklimine sahip oldukları anlaşılmaktadır. Ülkemiz; bilimsel, ekonomik, kültürel, siyasal ve toplumsal gelişme ve kalkınmayı eğitimle gerçekleştirmeyi hedeflemektedir. Bu yüzden okullarımızda öğrenci gelişimini ve eğitimsel başarıyı gerçekleştirmede önemli katkısı olan, sınıf ikliminin dikkate alınması ve okullarımızda eğitimde başarı ve verimliliği sağlayan açık ve pozitif okul ikliminin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. kalıcı izli davranış değişikliği olarak tanımlanan öğrenme, öğrenci için son derece önemlidir. Çünkü öğrenci kendisi için gerekli olan pek çok bilgi ve beceriyi öğrenme yoluyla elde eder. Öğrenme öğrencinin çevresiyle etkileşim yoluyla oluşur. Böylece öğrenci bilişsel, duyuşsal ve duygusal alanlarını geliştirir. Öğrencinin bu alanlardaki gelişimini sağlayan en yakın çevre pozitif öğrenmeye olanak sağlayan olumlu sınıf iklimidir. Olumlu öğrenmeyi sağlayan açık sınıf iklimini gerçekleştirmek öncelikle öğretmenin görevidir. Bu konuda öğretmenin çabalarına öğrencilerinde destek vermesi gerekmektedir. Öğrenciler öğrenmeye içten istekli, eğitimsel başarıya odaklanmış ve eğitimden beklentileri yüksekse düzeyde olmalıdırlar. Ancak asıl amaç bir veya birkaç olumlu öğrenmeyi sağlayan sınıfa değil bütün sınıfları aynı özelliğe sahip okullara sahip olmaktır. Pozitif öğrenmeye dönük iklime sahip sınıflardan oluşan okullar etkili okullardır. Bir okulda açık okul ikliminin geliştirilmesinde başta yöneticiler olmak üzere, öğretmenlere, öğrencilere, ailelere, okuldaki diğer çalışanlara ve çevreye önemli görevler düşmektedir. Bu yüzden, başta devletimiz olmak üzere eğitim-öğretimle doğrudan veya dolaylı olarak ilgili olan toplumun tüm kesimleri, genç kuşakların çağdaş ve bilimsel bilgi ve becerilerle yetiştirilmelerini sağlamak için, olumlu öğrenmeyi gerçekleştirecek pozitif iklimli sınıflardan oluşan açık iklimli etkili okulları gerçekleştirmeyi amaç edinmelidirler.

Bütün bu görüş ve değerlendirmeler ışığında; okullarımızdaki sınıfların açık sınıf iklimine sahip olabilmeleri konusunda, aşağıdaki öneriler ileri sürülebilir:

1-Öğrenme ve öğretmeye dönük olumlu sınıf iklimini gerçekleştirmek öğretmenlerin en öncelikli görevlerinden birisidir. Dolayısı ile öğretmenlerin sınıf iklimi konusunda iyi yetiştirilmesini sağlayacak öğretim programlarına yer verilmelidir.

2-Öğrencilerin, öğrenme düzeylerinin artırılmasının temel etkenlerinden birisi olan öğrenmeye dönük pozitif sınıf iklimi geliştirme

konusunda, öğretmenlerin uzmanlık düzeyinde yetiştirilmeleri gerekmektedir.

3-Öğretmenlerin sadece genel kültür, konu bilgisi ve öğretim becerilerinde değil aynı zaman da rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanında çok iyi yetiştirilmeli ve pedagojik formasyon sahibi olmalıdırlar.

4-Eğitim bir iletişim ve yönetim sürecidir. Dolayısıyla öğretmenlerin iletişim ve sınıf yönetimi becerilerinin üst düzeyde olması gerekmektedir.

5-Okulda yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler ve aileler öğretim-öğretim etkinliklerinin daha verimli ve etkili yürütülmesini sağlayan olumlu sınıf ikliminin gerçekleştirilmesi konusunda duyarlı ve işbirliği içinde olmalıdırlar.

Kaynakça

- Alkan, C ; Eğitim Ortamları, (1979) Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayını, Ankara.
- Aydın, M; (1991) Eğitim Yönetimi: Kavramlar, Süreçler, İlişkiler. HatipoğluYayını No:30, Ankara.
- _____ ; Çağdaş Eğitim Denetimi, (1993) Pegem, Personel Eğitim Merkezi, Yayın No: 4, Genişletilmiş 3. Baskı, Ankara.
- Başar, H; Sınıf Yönetimi, (2004) Pegem Yayınları, 5. Baskı, Ankara.
- Chapman, ve Carrier, A. C; (1990) Improving Educational Quality; A Global Perspective, Green wood Press, New York.
- Creemers B.P.M; (1990) School Effectiveness and Effective Instruction: The Need For a Further Relationship, paper Presented at ICSEI, Jarusalem.
- Dönmez, B ; (2010) Sınıf Yönetimi, 7. Baskı, Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- Ertekin, Y; (1978) Örgüt İklimi, TODAİE Yayınları, No: 74, Doğan Basımevi, Ankara.
- Kruger,A.G ve Van Schalkwyk,O.J ; (1997) Classroom Management . Pretoria; J.L Schaik.
- Özden, Y; (1996) Okullarda Katımlı Yönetim. Eğitim Yönetimi Dergisi. Yıl 2 Sayı 3. Ankara.
- Pehlivan, İ; (1997) Cincinati Üniversitesi Yönetici Yetiştirme Akademisi: Okul Müdürü Yetiştirmede Farklı Bir Yaklaşım. Eğitim Yönetimi Dergisi, Yıl:3 Sayı: 1, Ankara.
- Schmuck, R, A., ve Schmuck, P, A; (2001) Group Processes in the Classroom,8th edition. New York, McGrow Hill.

Stringfield, SC. ve Teddlie; (1988) A time to summarize: The Luiziane School Effectiveness Study. Educational Leadership, Vol 46. No,2.

Thelen,H. ve Schmuck,P ;(2001) Group Process in the Classroom; 8th edition. NewYork:McGrow Hill.

Turan, S; (2010) Sınıf Yönetimi, 7. Baskı, Pegem Akademi Yayınları, Ankara

Witziers, B. (1992); Coordination in Secondary Schools, Dissertation With a Summary in English, University of Twente.